

אורות פלא

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת עקב תשפ"ו

אוי לו לדור שקד עלתה בימיו, שיש ויש רבים מהמון העם שנשקלים בכל אלה או בקצתם או יותר מהמה, וכל כך דשו בהם, עד שנעשו להם כהתר גמור באופן שאם יראו איש ירא ה', שרוצה לזהר מהיות עושה אלה ורוצה לילך בדרך טובים, בשם חסיד או בשם צבוע יקראו לו. אוי להם לעושי אלה, שהם חוטאים ומחטיאים ומזנעים את הרבים מלכת בדרך טובים, וזה מחמת שהאסורים החמורים האלה וקאלה נדמה להם כמדת חסידות, ואומרים, לא כל אדם יכול להיות חסיד כמו החכם.

ואלו בשמעם שהוא אסור חמור, והוא מפרש במשנה וגמרא ושלחן-ערובה, בגון מאי דתנן (אבות ג, ב) שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה, הרי זה מושב לצים. ומאי דתנן (שם א, ה) כל המרבה שיחה עם האשה, גורם רעה

לעצמו ובוטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנום. וכן שנינו (שם ד, כא) הקנאה והתאונה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם. ובהנה רבות שמפרש אסורין וחמור שבהם בפרקי אבות, שמשוררים אותם בבית הכנסת, וכל מה שדורשין החכמים אצל המון העם אינו מלי דחסידותא, אלא מלי דאסורא, שמפרש אסורין בדברי רבותינו הקדושים בש"ס ופוסקים, ואם בשמעם היו נותנים לב להיות נחם על הרעה ולשוב מדרך הרעה היה טוב, אבל דא עקא שאחרי שמעם יש הרבה שאין מניחים מנהגם הרע, ועולם כמנהגו נוהג. אוי להם לבריות מיום הדין ומיום התוכחה. (פלא יועץ)

והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את

ה' אלהיכם. (יא יב)

הנה רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות (מבות פ"ג מט"ז), ומה הזכיה הינו אמרם ז"ל (אבות פ"ד מ"ב) ששכר מצוה - מצוה. נמצא שהעוסק במצוה גוררת מצוה בזה אחר זה, ועל ידי זה מרבה תורה ומצוות. ועקר ושורש צווי התורה והמצוות, הכל הוא כדי לבוא אל תכלית המבקש לאהבה את ה', וישו כי אין אהבה אלא בדומים, ולכן קדשנו במצותיו שהוא מקימם, וזה השער לה' לבוא לידי אהבה ה'.

ואפשר זה רמז הכתוב "והיה" - לשון שמחה (בראשית רבה פ' מב ג), שרצה הקדוש ברוך הוא לזכות אותנו, ובכן "אם שמוע" שקיימתם מאמרו יתברך, זה גורם "תשמעו אל מצותי", כי מצוה גוררת מצוה, ויודע לכם "אשר אנכי מצוה אתכם", עקר טעם לצווי תורה ומצוות, הכל הוא כדי שעל ידי זה תבואו "לאהבה את ה' אלהיכם", כי זה הוא שרש ויסוד עבודת ה' (דוידיו)

והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם. (ז יב)

אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין צז): כלו כל הקצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה, ויש עת אשר בא זמן, כי בא יבוא משיח ולא יאחר, ואם אין ישראל זכאים, על זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם) הקדוש ברוך הוא מעמיד עליהם מלך קשה שגזרותיו קשים בהמן וחוזרים בתשובה, אשר בזה פרשתי כונת הכתוב (ושעיהו סג ד-ה) "כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה. ואביט ואין עוזר ואשתומם ואין סומך ותושע לי זרועי וחמתי היא סמכתני", והכונה, "כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה", כי יש יום יודע לה' אשר לא יוכל להתעלם מלהביא הגאולה, "ואביט ואין עוזר ואשתומם ואין סומך", העזר והסמך הצריכה אל הגאולה והינו התשובה, "ותושע לי זרועי וחמתי היא סמכתני",

שמעמיד עליהם מלך קשה שגזרותיו קשים. ואפשר זה רמז הכתוב "והיה עקב", בעקבות משיחא "תשמעו" בעל פרחם על ידי "את המשפטים האלה", שהקדוש ברוך הוא מעמיד עליהם מלך קשה שגזרותיו קשים, אשר על פן העצה היעוצה "ושמרתם ועשיתם אותם" אתם בתיב, מה שיעשה הזמן יעשה השכל, מה שהפסיל יעשה באנס החכם יעשה ברצון. (דוידיו)

והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה ושמרתם

ועשיתם אותם. (ז יב)

אם המצוות כלות שאדם דש בעקביו תשמעו. (רש"י)
אמר רב הונא, כיון שעבר אדם עברה ושנה בה נעשה לו כהתר. ופרש רש"י דנפקא מנה שלא

יבוא בידו הרהורי תשובה ולא ישוב בתשובה עד שיקבל פרענות אחר פרענות, עין שם (מידותיו ב). זאת היתה בעוכרינו שלא שבנו מתעיתנו, כי דרך איש ישר בעיניו, וכמה אסורין חמורין נשתרשנו בהם ודשנום בעקבינו עד שאינו נבר לנו האסור. אי לזאת הירא את דבר ה' לז' בכח יגבר להסיר מסוה העוררן מנגד עיניו, ויום ליום ילך וישוב מדרך הרעה, ויגדר בעדו שלא ישוב לכסלה. נא בני, חוסו על פבור קוננו, ואל תלכו בדרך כבושה שבכשוה לסטים, ולא תהיו אחרי רבים לרעות, אלא דרשו מעל ספר אליו תשמעו. והיה עקב תשמעו, לא ישמע שד ושבך בגבולכם, ותתענג בדשן נפשכם. (אורות אלים)

וכל עברות שאדם דש בעקביו עד שנעשו לו כהתר, ולבבו אינו בואב עליהן, כגון ראית נשים ושמיעת דבורים אסורים, ואונאה, והזכרת השם לבטלה ושבועות שוא ושקר בלשונות הגויים, ובטול תפלות בצבור ולשון הרע וליצנות ונבלות הפה, וכהנה וכהנה מינים ממנינים אסורים, ועונות ופשעים ובטול תורה לעת הפנאי כנגד כלם.

ס

פוסק בהכרחי היא מדה טובה תפארת לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא, ומדה זו צריכה בין בענין הדירה בין בענין המלבושים בין בענין האכילה ושתיה, כי גרים אנחנו עלי ארץ פאורח נטה ללון עלי דרך, ומה בצע שיכלה כחו וימיו לבנות עליות מרווחים חומות וחיל מצירים בכיוורים ופטורי ציצים, והוא לקבצות יוכל במקום צר אמה על אמה, ארץ חשף וצלמנות, הלא טוב לבנות באותו כסף בית נאמן לעצמו, ולהתענג בעולם שכלו טוב, ומה בצע ללבש בגדי רקמה ותקנות אנוש רמה, הלא טוב להכין לנפשו וכספו הענין חלוקא דרבנן, ומה בצע לילך אחר מיני תענוגים אכילות ושתיות על הנאות רגע עד שיעבר בחבו ולגרים לנפשו כל חלי וכל מכה, הלא טוב להכין לנפשו מטעמים באחרית הימים, ותתענג בדשן נפשו ויהיה ברוך בעולם שכלו ארה. וידוע מאמר רבותינו זכרונם לברכה (שבת קמ:) האי מאן דאפשר לה למיכל נהמא דשערי ואכל דחטי, קעבר משום בל תשחית. ואמרו שם דליתא להא משום דבל תשחית דגופא עדיף, דוק מנה דבמאי דלא שניך בל תשחית דגופא, אין הכי נמי דקעבר משום בל תשחית. ונהי שאמרו (ערוכין נד, א) אם יש לך היטב לך, הינו בדרך בינוני לפי מנהג המדינה, כי גדול כבוד הבריות, ולכן ילבש ויתפשטה במה שיש לו בברכת ה' אשר נתן לו, אבל בענין אכילה ושתיה יצמצם באשר יוכל בימות החול, וירבה לתן צדקה ולהתענג בשבתות ובמועדים, וכמו שפרשו על מאמר רבותינו זכרונם לברכה (אבות א, ה) יהי ביתך פתוח לרווחה, וזה תוכל לעשות כשיהיו עניים בני ביתך, שתלמדם להאכילם פעניים.

כ

ל דיני כתיבת תפלין ותקונייהם ודקדוקיהם, צריך הסופר שיהא בקי בהם הדק היטב, ולא יקרב לכתב ספרים תפלין ומזוזות עד שילמד דיני כתיבה והתקון בספרי הפוסקים ראשונים ואחרונים, דיש ויש כמה פרטי דינים שאם חסר פרט קטן מהם התפלין פסולין אלבא דכלי עלמא, או לדעת גדולי הפוסקים, ונמצאו המניחים אותם מברכים בכל יום ברכה לבטלה וגם שרוי בכל יום בלא מצות תפלין, ונמצא ענש הסופר מרבה, ולכן צריך להיות אמן בקי בדינים ומאד ירא שמים וחדר לדבר ה' המתעסק בכתיבת תפלין ותקונם. ומה טוב ומה נעים מנהג ערי אשכנז שאין מניחין לכתב ואין קונים ספרים תפלין ומזוזות אלא מסופר שיש לו כתב סמכה בידו, שבדק אותו הרב תחלה אם ראוי לסמך עליו, על דרך שנוהגים לענין השוחטים והבודקים. ואף על פי שחזקת ספרי תפלין ומזוזות שבקאים הם, אבל הירא את דבר ה' במצותיו חפץ, למיחש מיהא בעי ולא יסמך אחזקה, ויברר לעצמו סופר בקי מלא רוח חכמה ויראת ה' שיעשה לו תפלין בכל תקוני סופר אלבא דכלי עלמא. ואם ימצא סופר שיכון בכתיבתו פגנות הידועות ליודעי ח"ו בתכלית היפי האפשרי, מה טוב ומה נעים. ומסתברא כי רב טוב המפרש בטור ובבית יוסף סימן ל"ז למניח תפלין עין שם, אינו אלא למקום המצוה בכל תקוניה ודקדוקיה, לכן לא ליחש במעיה, כי דבר תורה מעות קונות, וגם לכל המצות ראוי לאדם לבז כסף כדי לעשות אותן בתקונן, כל שכן למצוה זו, כי ודאי לפי שלמות המצוה כך שם ה' שורה עליו, ומקדשין אותו מלמעלה בקדשה עליונה. וכבר באזנינו שמענו רבים מאנשי מעשה שנתנו עד מאה זהובים בעד זוג תפלין הפתויים לקדושים אשר בארץ אנשי השם, בודאי שהמה ראו התועלת הנמשך פי עצום הוא, על כן יאמרו בואו חשבון, שכר מצוה כנגד הפסדה וכו'.

מזכרת מהודרת

ניתן להשיג תפילה על בניו ובנותיו מרבנו אליעזר פאפו זיע"א מספרו בית תפילה. מעוצב על נייר כרוזו 4 עמודים. לשמחות ולהבדיל להנצחה לעילוי נשמות וכו'.

סדר היום

הכולל הלכות והנהגות ישרות ערוכות על הסדר על עניני התפילה וכוונותיה סדר אכילה, סדר משא ומתן וסדר הנהגת יום השבת מלוקטים ומנוקדים מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א "חסד לאֵלִים" ו"בית תפילה"

